

Audit Reform in Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 7 (2020): 189-199.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-189-199>
Kashperska, A. I. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku audytorskoi diialnosti v Ukraini" [The Modern State and Prospects of Development of Audit Activity in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 19 (2018): 1272-1281.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-190>
[Legal Act of Ukraine] (1993). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text>
[Legal Act of Ukraine] (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n313>
[Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1100-20#Text>
Mulyk, Ya. I. "Audytorska diialnist v Ukraini: suchasnyi stan, reformuvannia ta rozvytok" [Audit Activities in

Ukraine: Current Situation, Reform and Development]. *Ahrosvit*, no. 7 (2018): 37-47.
DOI: [10.32702/2306-6792.2020.7.37](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.7.37)
"Ofitsiyni sait Audytorskoi palaty Ukrainy: Reiestr audytoriv ta subiektiv audytorskoi diialnosti" [Official Site of the Audit Chamber of Ukraine: Register of Auditors and Audit Entities]. <https://www.apu.com.ua/>
Prokhorova, L. I., and Yukhymenko, Ye. S. "Analiz suchasnoho stanu ta problemy reformuvannia i rozvytku audytorskoi diialnosti v Ukraini na osnovi mizhnarodnoho dosvidu" [Analysis of the Current State and Problems of Reforming and Development Auditing in Ukraine Based on International Experience]. *Molodyi vchenyi*, no. 6 (2019): 205-210.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-6-70-40>

УДК 657.1:334.012

JEL: L84; M41

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-327-334>

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО АУТСОРСИНГУ

©2021 ШУШАКОВА І. К., ГРИНЬ А. Ю., КОЛОМІЄЦЬ Д. В.

УДК 657.1:334.012

JEL: L84; M41

Шушакова І. К., Гринь А. Ю., Коломієць Д. В. Оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу

Стаття присвячена теоретичним і практичним питанням оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу. Метою статті є дослідження методичних підходів до оцінки ефективності використання бухгалтерського аутсорсингу – сучасної форми організації ведення бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах. Досліджено підходи до тлумачення сутності бухгалтерського аутсорсингу в наукових працях. Наведено авторське визначення бухгалтерського аутсорсингу, під яким розуміється форма ведення бухгалтерського обліку, що передбачає передачу окремих або всіх бухгалтерських функцій і ризиків на аутсорсера, що забезпечить мінімізацію витрат і підвищення конкурентоспроможності за встановленою ціною протягом певного періоду часу. Визначено організаційні та функціональні аспекти, що включає бухгалтерський аутсорсинг. Охарактеризовано види бухгалтерського аутсорсингу. Досліджено теоретичні засади оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу в науковій літературі. Аналіз практичних аспектів оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу дозволив виявити методичні підходи такої оцінки. Уточнено перелік витрат, що несе підприємство при введенні бухгалтерської служби в організаційну структуру підприємства. Розроблено формулу розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу. Наведено приклад розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу при прийнятті рішення щодо використання послуг з ведення бухгалтерського обліку на умовах аутсорсингу. Встановлено, що використання розробленої формули забезпечує підвищення ефективності застосування бухгалтерського аутсорсингу як форми організації обліку для новостворених, малих і середніх підприємств та виду економічної діяльності для зовнішніх суб'єктів.

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерський аутсорсинг, бухгалтерські послуги, аутсорсинг бухгалтерських послуг, ефективність бухгалтерського аутсорсингу, оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Формул.:** 1. **Бібл.:** 14.

Шушакова Ірина Костянтинівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри обліку та оподаткування, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: i.shushakova@knute.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3811-683X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2219359/shushakova-iryna/>

Гринь Аліна Юріївна – магістрантка факультету фінансів та обліку, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: grin-alina@ukr.net

Коломієць Діана Володимирівна – магістрантка факультету фінансів та обліку, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: dianakolomiets1106@gmail.com

UDC 657.1:334.012

JEL: L84; M41

Shushakova I. K., Hryn A. Yu., Kolomiets D. V. Evaluating the Effectiveness of Accounting Outsourcing

The article is devoted to the theoretical and practical issues of evaluating the effectiveness of accounting outsourcing. The purpose of the article is to study methodical approaches to evaluating the effectiveness of the use of accounting outsourcing – a contemporary form of accounting organization at domestic enterprises. The approaches to interpretation of the essence of accounting outsourcing in scientific papers are researched. The authors' own definition of accounting out-

sourcing is presented, whereby the form of conduct of accounting is understood, which involves the transfer of certain or all accounting functions and risks to an outsourcer, who will minimize costs and increase competitiveness at a defined price for a certain period of time. The organizational and functional aspects included in the accounting outsourcing in scientific literature are determined. Types of accounting outsourcing are characterized. The theoretical principles of evaluation of the effectiveness of accounting outsourcing in scientific literature are studied. The analysis of practical aspects of evaluating the effectiveness of accounting outsourcing made it possible to identify methodological approaches to such an evaluation. The list of costs borne by the enterprise when introducing the accounting service in the organizational structure of the enterprise is closer defined. The formula for calculating the economic effect of accounting outsourcing is elaborated. An example of calculating the economic effect of accounting outsourcing when deciding on the use of accounting services on the terms of outsourcing is provided. It is determined that the use of the elaborated formula ensures the improvement of the effectiveness of use of accounting outsourcing as a form of accounting organization for newly established, small and medium-sized enterprises and the type of economic activity for external entities.

Keywords: outsourcing, accounting outsourcing, accounting services, outsourcing of accounting services, efficiency of accounting outsourcing, evaluation of the effectiveness of accounting outsourcing.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Formulae:** 1. **Bibl.:** 14.

Shushakova Iryna K. – PhD (Economics), Senior Lecturer, Department of Accounting and Taxation, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: i.shushakova@knu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3811-683X>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2219359/shushakova-iryna/>

Hryn Alina Yu. – Graduate Student, Faculty of Finance and Accounting, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: grin-alina@ukr.net

Kolomiets Diana V. – Graduate Student, Faculty of Finance and Accounting, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

E-mail: dianakolomiets1106@gmail.com

Одним із перспективних видів аутсорсингу в Україні, що динамічно розвивається, є бухгалтерський аутсорсинг, який займає в галузевій структурі аутсорсингу 13,5% [1]. Бухгалтерський аутсорсинг пришвидшує бізнес-процеси на підприємстві, які пов'язані з наймом працівників, організацією роботи бухгалтера та моніторингом його ефективності. Ведення такого способу поділу праці на підприємстві є досить продуктивним і корисним, оскільки часто такі нововведення заощаджують кошти без втрати якості та дають можливість більшої концентрації для управлінського ресурсу на вирішенні поставлених завдань.

В Україні ринок аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку стрімко розвивається. Тенденції розвитку ринку бухгалтерського аутсорсингу у 2020 р. зображено на *рис. 1*.

Економіка України в останнє десятиріччя характеризується трансформаційними умовами господарювання. У такий період фірмам необхідно підтримувати конкурентоспроможність і можливість отримувати стабільні доходи. Саме з цих причин застосування аутсорсингу українськими підприємствами є ефективним методом економії витрат у реаліях сьогодення [3].

Вагомий внесок у формування теоретичних та організаційно-методичних засад бухгалтерського аутсорсингу зробили такі вітчизняні вчені та науковці: О. В. Назаренко, Суровицька А. В. [3], А. С. Скакун [5], Серікова Т. М., Лагодієнко Н. В., Серіков Д. О. [6], Д. В. Коломієць [7], Г. І. Ляхович [8], О. О. Кахович, Д. В. Колісник [9], Топоркова О. А., А. О. Несвіт [10] та ін. Проте, незважаючи на значний науковий доробок, і досі потребують дослідження питання щодо розкриття економічної сутності бухгалтерського аутсорсингу як сучасного виду господарської діяльності;

аналіз нормативно-правових документів щодо регулювання бухгалтерського аутсорсингу на державному рівні; пошук методів і підходів до оцінки ефективності використання бухгалтерського аутсорсингу, що зумовило вибір теми дослідження.

Метою статті є дослідження методичних підходів до оцінки ефективності використання бухгалтерського аутсорсингу сучасної форми організації ведення бухгалтерського обліку на вітчизняних підприємствах.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [4] підприємство самостійно обирає форми організації бухгалтерського обліку. Отже, можливість передачі ведення бухгалтерського обліку стороннім організаціям, укладаючи відносини з фірмою аутсорсером у рамках договору надання бухгалтерських послуг, передбачена на законодавчому рівні.

Як зазначають О. В. Назаренко й А. В. Суровицька, термін «аутсорсинг» (від англ. *outsourcing*: *out* – зовнішній і *source* – джерело) – це передача організацією на підставі договору певних бізнес-процесів або виробничих функцій на обслуговування іншій компанії, що спеціалізується в цій галузі [3]. Тобто бухгалтерський аутсорсинг полягає в тому, що аутсорсер бере на себе обов'язки та відповідальність щодо виконання функцій бухгалтерської служби аутсорсі (підприємства-замовника).

Своєю чергою, А. С. Скакун під поняттям «бухгалтерський облік в умовах аутсорсингу» розуміє упорядковану систему збору, реєстрації й узагальнення інформації про майно та зобов'язання підприємства на основі суцільного, безперервного та документального відображення господарської діяльності з використанням послуг зовнішніх відносно підприємства суб'єктів [5, с. 8].

Обсяг, тис. грн

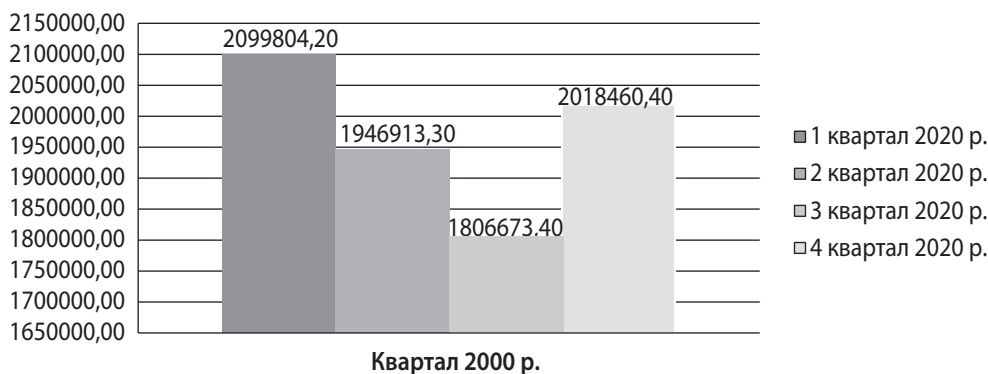

Рис. 1. Обсяг ринку бухгалтерського аутсорсингу в Україні у 2020 р.

Джерело: сформовано на основі [2].

Аналіз фахових напрацювань [3; 5–10] доводить, що питання сутності бухгалтерського обліку в науковій спільності трактується як:

- ✦ форма організації підприємницької діяльності;
- ✦ вид ділового співробітництва;
- ✦ концепція управління підприємством;
- ✦ форма розвитку виробничо-економічних відносин;
- ✦ спосіб оптимізації діяльності підприємства;
- ✦ вид запозиченої праці;
- ✦ інструмент підвищення конкурентоздатності підприємства;
- ✦ один із методів зниження витрат.

Бухгалтерський аутсорсинг включає в себе різні організаційні та функціональні аспекти, а саме::

- ✦ реєстрація новоствореного підприємства;
- ✦ консультування з питань бухгалтерського обліку й оподаткування;
- ✦ складання первинної документації;
- ✦ ведення кадрового обліку;
- ✦ обробка та введення даних у бухгалтерську програму;
- ✦ оновлення конфігурацій баз даних, що належать клієнту;
- ✦ відновлення реєстрів бухгалтерського обліку за минулий період і відновлення первинних документів;
- ✦ робота з податковими органами;
- ✦ ведення бухгалтерського та податкового обліку;
- ✦ складання податкової та фінансової звітності;
- ✦ інші аспекти, передбачені договором [6].

Дослідження теоретичних засад бухгалтерського аутсорсингу дозволило сформувати авторське визначення бухгалтерського аутсорсингу, під яким розуміється *форма ведення бухгалтерського обліку, що передбачає передачу окремих або всіх бухгалтерських функцій та ризиків на аутсорсера, що забезпечить мінімізацію витрат і під-*

вищення конкурентоспроможності за встановленою ціною протягом певного періоду часу.

У вітчизняній практиці існують такі види аутсорсингу (рис. 2).

Науковцями приділена також увага дослідженню підходам до оцінки економічної ефективності аутсорсингу, що вказує на відсутність єдиного підходу до оцінювання результативності співпраці на умовах аутсорсингу в наукових джерелах.

Так, Г. І. Ляхович рекомендує оцінювати ефективність бухгалтерського аутсорсингу на етапі прийняття рішення щодо його доцільності на основі порівняння витрат на самостійне забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві із витратами на співпрацю з компанією, що надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу [8]. Крім того, автором розроблено систему показників оцінювання роботи аутсорсингової компанії на етапі безпосереднього надання послуг з ведення бухгалтерського обліку. Такі показники дозволяють оцінити своєчасність, повноту й економічність виконання робіт і надання послуг згідно з умовами договору про надання бухгалтерських послуг.

У роботі О. О. Кахович, Д. В. Колісник ключовим критерієм для прийняття рішення про передачу тієї чи іншої функції на аутсорсинг виступає оцінка ефективності використання даного інструменту. Така оцінка повинна проводитися з урахуванням індивідуальних особливостей кожного підприємства та включати в себе не тільки обрахування явної економії (за рахунок скорочення споживання ресурсів), але й урахування прихованої економії, яка пов'язана, перш за все, зі скороченням числа об'єктів управління та контролю [9].

Аналіз наведених підходів до оцінювання економічної ефективності аутсорсингу показує, що в основі цих підходів лежить критерій витрат. Іншими словами, співпраця на умовах аутсорсингу вважається доцільною та приносить результат, якщо за її участі аутсорсі (підприємству-замовнику) вдається досягти економії витрат на здійсненні бізнес-процесу.

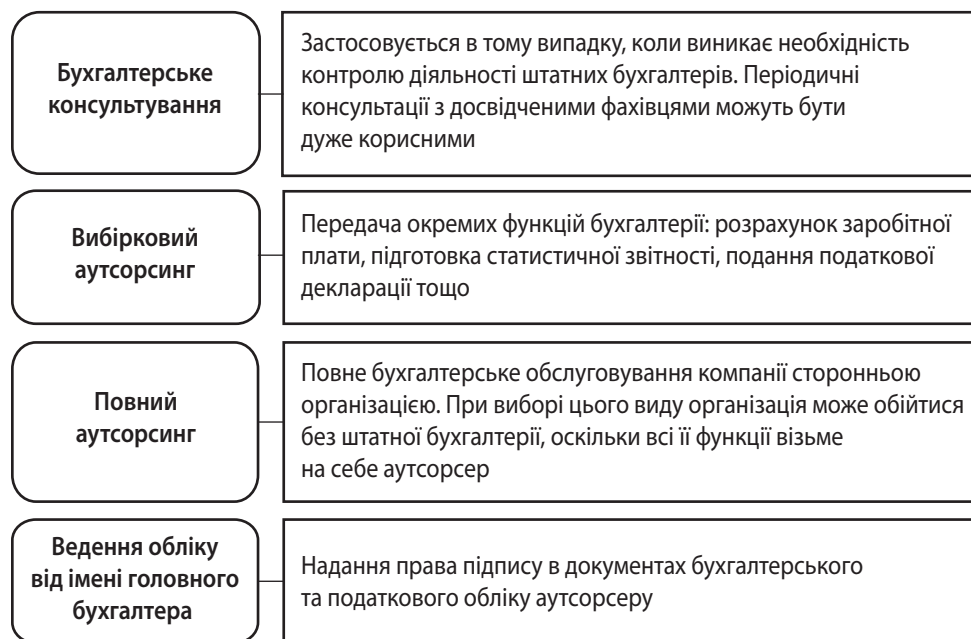

Рис. 2. Види бухгалтерського аутсорсингу

Джерело: розроблено на основі [7].

Як стверджують О. В. Назаренко та А. В. Суrowицька, економічна ефективність користування аутсорсингом – це співвідношення фактичних витрат підприємства в разі самостійного ведення бухгалтерського обліку до витрат на здійснення другорядних функцій аутсорсинговою компанією згідно з умовами договору [3].

Ефективність застосування аутсорсингу як дієвого інструменту управління підприємством вимагає таких передумов: чітке розуміння сутності, особливостей аутсорсингу та кінцевої мети його застосування; розуміння меж ефективного застосування аутсорсингу, наявність чіткої методики розрахунку витрат за умов власного виконання операцій і передавання функцій стороннім організаціям [3].

Найбільш вигідним аутсорсинг є для малих і середніх підприємств. Такі організації можуть передати всі ділянки бухгалтерського обліку аутсорсеру. Це пояснюється тим, що кількість господарських операцій, зокрема відвантаження продукції, товарів чи надання послуг, у таких підприємств незначна. Також бухгалтер в аутсорсинговій фірмі зазвичай має достатній рівень компетенції, для того щоб відповісти на всі питання таких суб'єктів господарювання [10].

Використання послуг бухгалтерського супроводу також є ефективним для новостворених підприємств, поки немає значних оборотів та в процесі налаштування роботи. Адже це дозволить забезпечити розробку системи обліку, формування та подання необхідної звітності, якісне обслуговування з найменшими витратами для новоствореного бізнесу [10].

Значна частка досліджень у науковій літературі присвячена питанню методики оцінки ефективності різних видів аутсорсингу, зокрема бухгалтерського аутсорсингу (табл. 1).

Важливим показником, на який варто орієнтуватися підприємству – споживачу аутсорсингових послуг, є економічний ефект. Економічний ефект бухгалтерського аутсорсингу полягає в економії витрат при веденні обліку аутсорсером порівняно із веденням обліку власною бухгалтерською службою [10].

Під час розрахунків економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу повинна бути забезпечена умова «рівності дій сторін», яка передбачає:

- ✦ врахування всіх прямих супутніх вигод і втрат усіх учасників аутсорсингових процесів, а також якісних змін у суміжних сферах діяльності;
- ✦ аналіз витрат і результатів у різні періоди часу та, у зв'язку із цим, – їхнє приведення до єдиної точки відліку часу;
- ✦ оцінку витрат і результатів аутсорсингу за весь термін його застосування;
- ✦ облік ризику та невизначеностей, що утворюються в процесі аутсорсингу під час розрахунку показників ефективності;
- ✦ багатоваріантність методів розрахунку витрат і результатів на всіх етапах життєвого циклу аутсорсингу [8].

До витрат, що зекономить підприємство – замовник аутсорсингових послуг, належать: відсутність виплати зарплати штату бухгалтерів, сплати податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдино-

Методичні підходи оцінки ефективності аутсорсингу загалом і бухгалтерського аутсорсингу зокрема

Назва формули	Формула	Умовні позначення
1	2	3
Економічна ефективність користування аутсорсингом	$E_{\phi} = \frac{B_n}{B_a} \cdot 100\%$	E_{ϕ} — економічна ефективність від застосування аутсорсингу на підприємстві, у відсотках; B_n — фактичні витрати підприємства в разі самостійного ведення бухгалтерського обліку; B_a — витрати на здійснення другорядних функцій аутсорсинговою фірмою згідно з умовами договору
Доцільність переходу на аутсорсинг	$CB + ДД_a > > ПB_a + ВТР_a$	Здійснюється порівняння собівартості бізнес-процесу власними силами (CB) і можливих додаткових доходів ($ДД_a$) із сукупними поточними витратами ($ПB_a$) і втратами ($ВТР_a$) при купівлі даної послуги в аутсорсера
Прогнозний економічний ефект від впровадження аутсорсингу i -го бізнес-процесу	$E_{An}^i = (C_{Cn}^i - C_{A\phi}^i) + + Z_n^i + I_n^i$	C_{Cn}^i — прогнозована вартість виконання i -го бізнес-процесу власними силами, в якій враховується її можливе зростання з причин недоопрацювань проектно-кошторисної документації, збоїв у виробничому процесі в силу зовнішніх і внутрішніх факторів; $C_{A\phi}^i$ — фіксована вартість виконання i -го бізнес-процесу аутсорсером; Z_n^i — прогнозована економія на початок розрахункового періоду, яка формується в результаті скорочення умовно-постійних витрат при здійсненні i -го бізнес процесу власними силами; I_n^i — прогнозований прибуток на початок розрахункового року від реалізації або здачі в оренду майна, яке використовується у здійсненні i -го бізнес-процесу
Фактичний економічний ефект від впровадження аутсорсингу i -го бізнес-процесу	$E_{A\phi}^i = (C_{Cn}^i - C_{A\phi}^i) + + Z_{\phi}^i + I_{\phi}^i + \Pi^i$	C_{Cn}^i — прогнозована вартість виконання i -го бізнес-процесу власними силами, в якій враховується її можливе зростання з причин недоопрацювань проектно-кошторисної документації, збоїв у виробничому процесі в силу зовнішніх і внутрішніх факторів; $C_{A\phi}^i$ — фіксована вартість виконання i -го бізнес-процесу аутсорсером; Z_{ϕ}^i — фактично отримана економія на кінець розрахункового періоду, яка формується в результаті скорочення умовно-постійних витрат при здійсненні i -го бізнес-процесу власними силами; I_{ϕ}^i — фактично отриманий прибуток на кінець розрахункового року від реалізації або здачі в оренду майна, яке використовується у здійсненні i -го бізнес-процесу; Π^i — прибуток, отриманий в наслідок виконання замовлень, залучення яких стало можливим за рахунок впровадження механізму аутсорсингу
Коефіцієнт економічної доцільності аутсорсингу	$K_{eda} = \frac{I_{pca}}{I_{pco}}$ $I_{pca} = \frac{SD \cdot W_t}{100 \cdot \sum_{i=1}^t (R_{ai} + P_{ai})}$ $I_{pco} = \frac{SD \cdot W_t}{100 \cdot \sum_{i=1}^t (R_{oi} + P_{oi})}$	K_{eda} — коефіцієнт економічної доцільності аутсорсингу; I_{pca} — індекс ринкової стійкості будівельного підприємства з урахуванням аутсорсингу; I_{pco} — індекс ринкової стійкості будівельного підприємства без урахування аутсорсингу; S — річний обсяг продажу продукції; D — питома вага чистого прибутку від продажу; W — ймовірність успіху бізнес операції, яка варіюється в межах шкали успіху (від 0 до 1); t — тривалість розрахункового періоду на здійснення бізнес-операції; R_a, R_o — майбутні витрати на здійснення бізнес-операції; P_a, P_o — сукупні можливі ринкові втрати з урахуванням і без урахування аутсорсингу

1	2	3
Коефіцієнт ефективності аутсорсингу	$D = X \cdot \frac{Z + K}{T} - A \cdot K_p$	D – коефіцієнт ефективності аутсорсингу; X – прогнозовані трудовитрати працівника (в годинах); Z – розмір заробітної плати (в місяць); K – величина накладних витрат, яка припадає на одного працівника в місяць (соціальний пакет, забезпечення робочого місця, що може скласти 200–500% від фонду оплати праці); T – кількість робочих годин за місяць (зазвичай дорівнює 176 годин); A – вартість послуг аутсорсингової компанії; K_p – коефіцієнт ризику
Рівень ризиковості використання аутсорсингу	$R = \sum_{i=1}^n P_i \cdot C_{ei}$	R – рівень ризиковості використання аутсорсингу; P_i – ймовірність виникнення i -го ризику в організації; C_{ei} – рівень витрат, які може понести підприємство при настанні i -го ризику аутсорсингу; n – кількість ризиків аутсорсингу, які можуть виникнути в процесі співробітництва

Джерело: розроблено на основі [5; 8].

го соціального внеску, лікарняних і відпускних, економія офісного простору та супутніх йому витрат, а також зменшення накладних витрат, пов'язаних із вартістю робочих місць, навчанням, інформаційною підтримкою [10].

Також використання бухгалтерського аутсорсингу має такі переваги у процесі оптимізації податкового навантаження замовника таких послуг:

- ✦ вартість послуг аутсорсингової компанії є статтею витрат, яка зменшить оподатковуваний прибуток підприємства-замовника (якщо підприємство-замовник перебуває на загальній системі оподаткування та є платником податку на прибуток підприємств);
- ✦ вартість послуг аутсорсинговою компанією містить податок на додану вартість, що дає можливість надати податковий кредит замовнику аутсорсингових послуг, тим самим зменшуючи суму його податкового зобов'язання, яке необхідно перерахувати до бюджету (якщо контрагенти є платниками податку на додану вартість).

Відсутність єдиної думки щодо теоретичного та практичного аспектів оцінки ефективності аутсорсингу сприяє необхідності систематизації та визначення єдиної формули, здатної розрахувати економічний ефект бухгалтерського аутсорсингу. З урахуванням наведених у табл. 1 підходів до оцінки ефективності бухгалтерського аутсорсингу авторська формула розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу має вигляд:

$$B_a = (B_n - (B_a + B_{na})) \cdot n \cdot i \cdot R, \quad (1)$$

де B_a – економічний ефект бухгалтерського аутсорсингу, грн;

B_n – фактичні витрати підприємства, понесені в разі самостійного ведення бухгалтерського обліку, грн;

B_a – витрати на ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією, грн;

B_{na} – другорядні витрати підприємства, які виникають при веденні бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією, грн;

n – період, протягом якого ведеться аутсорсинг, кількість місяців;

i – рівень інфляції, %;

R – рівень ризиковості використання аутсорсингу (формулу розрахунку наведено в табл. 1).

Для розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу необхідно:

- ✦ визначити вичерпний список витрат на забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві (аналізуються попередні періоди);
- ✦ дослідити витрати на ведення бухгалтерського обліку однакових за розміром аутсорсингових компаній і визначити середню вартість;
- ✦ підрахувати витрати, які здійснює підприємство при веденні бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією;
- ✦ визначити період, протягом якого застосовується аутсорсинг;
- ✦ визначити рівень інфляції за поточний рік;
- ✦ розрахувати рівень ризиковості використання аутсорсингу.

Приклад розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу при прийнятті рішення щодо використання послуг з ведення бухгалтерського обліку на умовах аутсорсингу за розробленою формулою наведено в табл. 2. Для цього досліджено середню вартість оплати за обслуговування в таких

компаніях, що надають послуги з ведення бухгалтерського обліку, як ТОВ «Міжнародна консалтингова компанія Бондар» [11], ТОВ «Хесторія Україна плюс» [12], ТОВ «Аудиторська фірма «Сова» [13], ТОВ «Аудит. Бухгалтерія. Аутсорсинг» [14] за 2020 р., визначено ризики аутсорсингу, які можуть виникнути в процесі співробітництва, їх ймовірність і рівень інфляції. Крім того, досліджено рівень середньої заробітної плати бухгалтерів і витрат, понесених на обслуговування бухгалтерської служби, які б могло понести підприємство-замовник у 2020 р. При розрахунку враховано такі дані:

- ✦ фактичні витрати підприємства, понесені в разі самостійного ведення бухгалтерського обліку, становлять 35 000 грн;
- ✦ другорядні витрати підприємства, які виникають при веденні бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією, становлять 1 200 грн;
- ✦ період, протягом якого ведеться аутсорсинг, становить 12 місяців;
- ✦ рівень інфляції становить 100,2%.

ВИСНОВКИ

З кожним роком до бухгалтерського аутсорсингу звертається все більша кількість як європейських, так і вітчизняних компаній. Актуальність бухгалтерського аутсорсингу пояснюється тим, що він дозволяє без проблем налагодити функціонування складної бухгалтерської системи й оптимізувати витрати на ведення бухгалтерського обліку бізнес-процесів. Важливим є те, що аутсорсинг підвищує конкурентоспроможність тих компаній, які його використовують, а це, своєю чергою, веде до підвищення якості обслуговування для споживачів та зростання прибутку.

Аналіз підходів науковців до дослідження теоретичних засад бухгалтерського аутсорсингу дозволив сформулювати авторське визначення цього поняття, під яким розуміється форма ведення бухгалтерського обліку, що передбачає передачу окремих або всіх бухгалтерських функцій і ризиків на аутсорсера, що забезпечить мінімізацію витрат і підвищення конкурентоспроможності за встановленою ціною протягом певного періоду часу.

Таблиця 2

Розрахунок економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу*

№ з/п	Показник	ТОВ «Міжнародна консалтингова компанія Бондар»	ТОВ «Хесторія Україна плюс»	ТОВ «Аудиторська фірма «Сова»	ТОВ «Аудит. Бухгалтерія. Аутсорсинг»
1	Витрати на ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією, грн	5000,00	6000,00	5000,00	7000,00
2	Період, протягом якого ведеться аутсорсинг, кількість місяців	12	12	12	12
3	Рівень ризиковості використання аутсорсингу, %	106,5	108,4	107,3	106,9
4	Економічний ефект бухгалтерського аутсорсингу	368 800	362 346	371 571	344 478

Примітка: * – дані за 2020 р.

Джерело: авторські розрахунки.

Розрахунок економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу на основі чотирьох вищевказаних компаній дозволяє відслідкувати значну економію коштів ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговими компаніями. Найбільший економічний ефект бухгалтерського аутсорсингу в «Аудиторській фірмі «Сова», що свідчить про найбільший обсяг витрат порівняно із іншими компаніями. У своїй діяльності підприємства вибирають аутсорсингову компанію не лише за ціновою політикою, але й за її репутацією, досвідченістю кадрів, програмним забезпеченням, комунікацією тощо. Проте щодо цінової політики, найменший економічний ефект, тобто найменші витрати на обслуговування, спостерігаються в ТОВ «Міжнародна консалтингова компанія «Бондар».

Оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу є однією з передумов вибору форми організації бухгалтерського обліку, яка є найбільш придатною для використання на підприємстві. Запропонована формула розрахунку економічного ефекту бухгалтерського аутсорсингу показує суму економії витрат при застосуванні ведення обліку аутсорсинговою компанією протягом певного періоду часу. Використання розробленої формули забезпечує підвищення ефективності застосування бухгалтерського аутсорсингу як форми організації обліку для новостворених, малих і середніх підприємств та економічної діяльності для зовнішніх суб'єктів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт компанії Cartli contact centre. URL: <https://cartli-global.com.ua/ua/ua-novosti>

2. Обсяг реалізованих послуг за регіонами за видами економічної діяльності // Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpdp.html
3. Назаренко О. В., Сувицька А. В. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: переваги, недоліки та особливості запровадження. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 50–54. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.12.50.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
5. Скакун Л. С. Бухгалтерський облік в умовах аутсорсингу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2010. 21 с.
6. Серікова Т. М., Лагодієнко Н. В., Серіков Д. О. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 1. С. 308–312. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-290-1-53.
7. Коломієць Д. В. Аутсорсинг як інструмент управління підприємством в Україні // Актуальні проблеми економіки, обліку фінансів та права в Україні та світі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 18 листопада 2020 р.). Полтава, 2020. Ч. 5 С. 46–49.
8. Ляхович Г. І. Аналіз доцільності переходу на бухгалтерський аутсорсинг. *Проблеми економіки*. 2017. № 4. С. 392–397. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-4_0-pages-392_397.pdf
9. Кахович О. О., Колісник Д. В. Застосування логістичних моделей управління запасами в зовнішньоекономічній діяльності підприємства. *Економічний простір*. 2019. № 151. С. 39–50. DOI: 10.32782/2224-6282/151-4.
10. Топоркова О. А., Несвіт Л. О. Аутсорсинг бухгалтерських послуг: тенденції розвитку в Україні // Економічна кібернетика: шлях до цифрової економіки : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 1–2 березня 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 55–63. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/11768/1/Toporkova%20.pdf>
11. Офіційний сайт компанії «Міжнародна консалтингова компанія Бондар». URL: <https://bondar.net.ua/ua/>
12. Офіційний сайт компанії «Хесторія Україна-плюс». URL: https://gestoriaua.com/?fbclid=IwAR0M_mj4PQbcZfV-mabRW1AW6bPuA9fjaMpbuq_ReNIPAUQHrOykHfnRjLs
13. Офіційний сайт компанії «Аудиторська фірма «Сова». URL: <http://www.sova.ua/ru/holding/audit.html>
14. Офіційний сайт компанії «Аудит. Бухгалтерія. Аутсорсинг». URL: <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/pro-kompaniyu.html>
- nyoekonomichnii diialnosti pidpriemstva" [Application of Logistic Models of Inventory Management in the Foreign Economic Activity of the Enterprise]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 151 (2019): 39-50. DOI: 10.32782/2224-6282/151-4
- Kolomiets, D. V. "Autsorsynh yak instrument upravlinnia pidpriemstvom v Ukraini" [Outsourcing as a Tool for Enterprise Management in Ukraine]. *Aktualni problemy ekonomiky, obliku finansiv ta prava v Ukraini ta sviti*, part 5. Poltava, 2020. 46-49. [Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
- Liakhovych, H. I. "Analiz dotsilnosti perekhodu na bukhalterskyi autsorsynh" [Analysis of the Expediency of Switching to Accounting Outsourcing]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2017): 392-397. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-4_0-pages-392_397.pdf
- Nazarenko, O. V., and Surovytska, A. V. "Autsorsynh bukhalterskoho obliku: perevahy, nedoliky ta osoblyvosti zaprovadzhennia" [Accounting Outsourcing: Advantages, Disadvantages and Peculiarities of Introduction]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 12 (2018): 50-54. DOI: 10.32702/2306-6806.2018.12.50
- "Obsiah realizovanykh posluh za rehionamy za vydamy ekonomichnoi diialnosti" [The Volume of Services Sold by Region by Type of Economic Activity]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpdp.html
- Oftsiinyi sait kompanii «Audyт. Bukhhalteriiа. Autsorsynh». <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/pro-kompaniyu.html>
- Oftsiinyi sait kompanii «Audytorska firma «Sova». <http://www.sova.ua/ru/holding/audit.html>
- Oftsiinyi sait kompanii «Khestoriia Ukraina-plius». https://gestoriaua.com/?fbclid=IwAR0M_mj4PQbcZfV-mabRW1AW6bPuA9fjaMpbuq_ReNIPAUQHrOykHfnRjLs
- Oftsiinyi sait kompanii «Mizhnarodna konsal'tynhova kompaniia Bondar». <https://bondar.net.ua/ua/>
- Oftsiinyi sait kompanii Sartli contact centre. <https://cartli-global.com.ua/ua/ua-novosti>
- Sierikova, T. M., Lahodiienko, N. V., and Sierikov, D. O. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku bukhalterskoho autsorsynhu v Ukraini" [Current State and Prospects of Accounting Outsourcing Development in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriia «Ekonomichni nauky»*, no. 1 (2021): 308-312. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-290-1-53
- Skakun, L. S. "Bukhalterskyi oblik v umovakh autsorsynhu" [Outsourcing Accounting]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.09*, 2010.
- Toporkova, O. A., and Nesvit, L. O. "Autsorsynh bukhalterskykh posluh: tendentsii rozvytku v Ukraini" [Outsourcing of Accounting Services: Development Trends in Ukraine]. *Ekonomichna kibernetika: shliakh do tsyfrovoy ekonomiky*. 2019. <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/11768/1/Toporkova%20.pdf>

REFERENCES

Kakhovych, O. O., and Kolisnyk, D. V. "Zastosuvannia lohistychnykh modelei upravlinnia zapasamy v zovnish-